

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра кримінального процесу

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Адвокат у кримінальному провадженні»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Затверджено на засіданні
Вченої ради
протокол № від р.

Ректор

_____ **Анатолій Гетьман**

Харків 2021

Програма навчальної дисципліни «Адвокат у кримінальному провадженні» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 45 с.

Розробники:

Дроздов Олександр Михайлович,
доктор юридичних наук, доцент

Тищенко Ольга Ігорівна,
кандидатка юридичних наук, доцентка

Туманянц Ануш Робертівна,
кандидатка юридичних наук, доцентка

Моторигіна Марина Геннадіївна,
кандидатка юридичних наук, асистентка

Затверджено на засіданні кафедри кримінального процесу
(протокол № 15 від 18 червня 2021 р.)

Завідувачка кафедри – Капліна Оксана Володимирівна, докторка юридичних наук, професорка

Оглав

1. Вступ	4
2. Опис навчальної дисципліни (навчальні одиниці).....	11
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	11
4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	21
4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять.....	21
4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти.....	21
4.3. Освітні технології та методи навчання	22
4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни.....	22
4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	26
Додаток 1.Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни	36
Додаток 2. Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей	41
Додаток 3. Матриця зв'язків модулів навчальної дисципліни, результатів навчання та предметних компетентностей в програмі навчальної дисципліни.....	44

1. Вступ

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета навчальної дисципліни полягає у поглибленні й конкретизації знань щодо правових основ діяльності адвоката у кримінальному провадженні, видів надання професійної правничої допомоги у кримінальному судочинстві та процесуального статусу адвоката на різних стадіях кримінального провадження; опануванні міжнародно-правовими стандартами та практикою Європейського суду з прав людини щодо доказової діяльності адвоката у кримінальному провадженні; набутті практичних навичок надання професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні.

Завдання:

- поглиблене вивчення норм кримінального процесуального права в частині правового регулювання порядку надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні та вміння застосовувати методи герменевтики з метою усвідомлення їх правового змісту та подолання дефектів нормативного регулювання;

- набуття навичок узагальнення практики Європейського суду з прав людини, Верховного Суду, виокремлення правової позиції та застосування її під час складання адвокатом процесуальних документів у кримінальному провадженні, їх обґрунтування, а також здійснення доказування у кримінальному провадженні;

- набуття навичок ґрунтового аналізу доктринальних підходів до вирішення проблем, що виникають під час реалізації адвокатом його професійних прав при наданні професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні;

- опанування технології складання адвокатом процесуальних документів у кримінальному провадженні та їх належного обґрунтування.

1.2. Статус навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної

програми: за вибором студента.

1.3. Пререквізити: «Кримінальний процес», «Кримінальне право (загальна та особлива частина)».

1.4. Кореквізити: «Адвокатська деонтологія», «Актуальні проблеми адвокатури», «Адвокат в особливих порядках кримінального провадження».

1.5. –

1.6. Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти:

ПК1. Знання фундаментальних положень і категоріального апарату сучасного кримінального процесуального права в частині надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні.

ПК2. Розуміння сутності методів герменевтики.

ПК3. Знання міжнародних стандартів захисту прав людини в кримінальному судочинстві та вміння їх застосовувати у діяльності адвоката.

ПК4. Знання та розуміння прецедентної практики Європейського суду з прав людини щодо особливостей застосування статей 3, 5, 6, 8 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, ст. 1 Протоколу № 1 та ст. 1 Протоколу № 12 до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, уміння використовувати правові позиції у правозастосовній діяльності адвоката.

ПК5. Знання та розуміння правових позицій Конституційного Суду України з питань кримінального провадження та вміння їх застосовувати у конкретних практичних ситуаціях, які виникають під час надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні.

ПК6. Знання та розуміння правових позицій Верховного Суду з питань кримінального провадження та вміння їх застосовувати у конкретних практичних ситуаціях, які виникають під час надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні.

ПК7. Знання доктринальних підходів до вирішення проблем, що виникають під час надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні.

ПК8. Знання теоретико-методологічних основ доктрини адвокатського розслідування та перспектив їх реалізації у діяльності адвоката у кримінальному провадженні.

ПК9. Знання принципів здійснення адвокатської діяльності та функціональної спрямованості діяльності адвоката у кримінальному провадженні.

ПК10. Знання теорії та практики кримінального процесуального доказування у кримінальному провадженні.

ПК11. Розуміння процедури кримінального провадження, її особливостей та процесуальних рішень.

ПК12. Знання особливостей надання адвокатом правничої допомоги у кримінальному провадженні та здатність виявляти й вирішувати проблеми під час надання професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні.

ПК13. Здатність формулювати особисту думку, її аргументувати та доказово репрезентувати.

ПК14. Розуміння практично-орієнтованих цілей, тактики та стратегії надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні.

ПК15. Здатність будувати оптимальні моделі взаємодії адвоката з клієнтом з метою надання ефективної правничої допомоги у кримінальному провадженні.

ПК16. Здатність формулювати власну правову позицію, наводити переконливі аргументи, оцінювати докази під час надання професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні.

ПК17. Знання алгоритмів дій адвоката в окремих кримінальних процесуальних процедурах.

ПК18. Здатність до пошуку оптимальних варіантів розв'язання конфліктних ситуацій на початку досудового розслідування.

ПК19. Здатність до пошуку оптимальних варіантів розв'язання конфліктних ситуацій у досудовому провадженні.

ПК20. Здатність до пошуку оптимальних варіантів розв'язання конфліктних ситуацій у судовому провадженні.

ПК21. Здатність до пошуку оптимальних варіантів розв'язання конфліктних ситуацій у судовому провадженні з перегляду судових рішень.

ПК22. Здатність до пошуку оптимальних варіантів розв'язання конфліктних ситуацій в особливих порядках кримінального провадження.

ПК23. Здатність до пошуку оптимальних варіантів розв'язання конфліктних ситуацій у судово-контрольному провадженні при міжнародному співробітництві під час кримінального провадження.

ПК24. Знання технології складання процесуальних документів адвоката в кримінальному провадженні та особливостей мотивування окремих з них в контексті вимог Європейського суду з прав людини.

Експлікація загальних і спеціальних компетентностей визначається в карті предметних компетентностей (Додаток 1)

1.7. Перелік результатів навчання здобувача вищої освіти:

РН НД 1.1. Аналізувати природу досудового та судового провадження в системі кримінального процесу.

РН НД 1.2. Використовувати прецедентну практику Європейського суду з прав людини, правові позиції Конституційного Суду України, Верховного Суду у контексті надання професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні.

РН НД 1.3. Дискутувати зі складних правових проблем застосування міжнародних стандартів захисту прав людини в кримінальному судочинстві.

РН НД 1.4. Аналізувати методологічні аспекти теорії та практики

кримінального процесуального доказування у кримінальному провадженні.

РН НД 1.5. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію при вирішенні проблем, що виникають під час надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні.

РН НД 1.6. Застосовувати доктринальні підходи під час надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні.

РН НД 1.7. Демонструвати знання та розуміння прикладних аспектів правової герменевтики.

РН НД 2.1. Інтегрувати знання про мету, тактику та стратегію надання адвокатом професійної правничої допомоги під час досудового розслідування у кримінальному провадженні.

РН НД 2.2. Демонструвати навички використання інформаційних технологій і баз даних під час надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні.

РН НД 2.3. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні доктринальні підходи для вдосконалення кримінального процесуального законодавства.

РН НД 2.4. Демонструвати знання напрямів процесуальної діяльності слідчого, прокурора, слідчого судді під час досудового розслідування в кореляції із знаннями щодо процесуальних форм участі та процесуальних прав адвоката у кримінальному провадженні на стадії досудового розслідування.

РН НД 2.5. Аналізувати типові процесуальні ситуації, що виникають при наданні адвокатом професійної правничої допомоги у досудовому провадженні.

РН НД 2.6. Алгоритмізувати порядок окремих процесуальних процедур у межах досудового провадження.

РН НД 3.1. Демонструвати вміння опонувати, наводити переконливі аргументи, формулювати власну правову позицію в контексті надання професійної правової допомоги у судовому провадженні.

РН НД 3.2. Демонструвати знання технології складання процесуальних документів у межах надання адвокатом професійної правничої у кримінальному провадженні.

РН НД 3.3. Демонструвати знання процедури перегляду судових рішень.

РН НД 3.4. Застосовувати знання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій при наданні адвокатом професійної правничої допомоги у судовому провадженні.

РНС НД 3.5. Здійснювати моніторинг інновацій у криміналістичній діяльності та продукувати ідеї щодо їх використання у кримінальному провадженні.

РНС НД 3.6. Демонструвати навички роботи з електронним документом та електронними реєстрами баз даних при наданні адвокатом професійної правничої допомоги у судовому провадженні.

РН НД 3.7. Здійснювати правовий комплаєнс в межах професійних обов'язків.

РН НД 3.8. Визначати індикатори якості й ефективності надання адвокатом професійної правничої допомоги у судовому провадженні.

РН НД 4.1. Аналізувати обумовленість девіацій при наданні адвокатом професійної правничої допомоги в особливих порядках кримінального провадження.

РН НД 4.2. Демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів у дискурсі правової епістемології та юридичної практики.

РН НД 4.3. Розробляти алгоритми надання адвокатом професійної правничої допомоги в особливих порядках кримінального провадження.

РН НД 4.4. Демонструвати знання щодо особливостей процесуального порядку надання професійної правничої допомоги під час міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні.

Експлікація результатів освоєння навчальної дисципліни і результатів навчання за

спеціальністю і спеціалізацією визначається в карті результатів навчання, сформульованих у термінах компетентностей (Додаток 2)

1.8. Модулі програми навчальної дисципліни.

Модуль 1. Правові основи участі адвоката в кримінальному провадженні.

Модуль 2. Адвокат у досудовому провадженні.

Модуль 3. Адвокат у судовому провадженні.

Модуль 4. Адвокат в особливих порядках кримінального провадження та під час міжнародного співробітництва.

Програма навчальної дисципліни – сукупність модулів, їх певна послідовність, що сприяє оволодінню певними компетентностями, необхідними для досягнення конкретних результатів навчання. Кожен модуль має певну логічну завершеність стосовно необхідних результатів освоєння освітньо-професійної програми в цілому. У межах модуля теми не визначаються.

Модульний принцип побудови програми навчальної дисципліни забезпечує гнучкість змісту навчальної дисципліни, що відбивається в можливості його диференціації і інтеграції. Безперервність змістовного і логічного переходу між модулями програми навчальної дисципліни, а також збільшення нового знання стають можливими завдяки застосуванню принципу «дидактичної спіралі».

Кількість навчальних одиниць (дидактичний обсяг) змісту навчальної дисципліни має відповідати структурі навчальної дисципліни та реальному навчальному часу студентів.

Дидактичний обсяг навчальної дисципліни визначає розробник експертним способом з орієнтацією на предметну сферу навчальної дисципліни, а також на компетентності та результати навчання.

Кількісно-якісні показники реалізації програми навчальної дисципліни в межах дидактичної структури визначаються у таксономії навчальної дисципліни.

Експлікація модулів компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни визначається у матриці зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями (Додаток 3).

2. Опис навчальної дисципліни (навчальні одиниці)

Курс	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Дидактична структура та кількість годин
Кількість кредитів ЄКТС: 4,0 Кількість модулів: 4 Загальна кількість годин: 120 Тижневих годин: 4	Рівень освіти – другий (магістерський) Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право»	Модуль 1 Лекції: 2 Практичні заняття: 2 Самостійна робота: 20 Модуль 2 Лекції: 3 Практичні заняття: 3 Самостійна робота: 20 Модуль 3 Лекції: 3 Практичні заняття: 3 Самостійна робота: 20 Модуль 4 Лекції: 2 Практичні заняття: 2 Самостійна робота: 20 Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (диференційований залік)

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Правові основи участі адвоката в кримінальному провадженні

Еволюція теоретико-правової думки щодо професійної правничої допомоги у кримінальному судочинстві. Процесуальний статус адвоката у вітчизняному кримінальному провадженні: сучасні тенденції. Адвокат у кримінальному процесі зарубіжних країн. Особливості надання правничої допомоги у кримінальному провадженні у країнах англосаксонської та романо-германської систем права. Діяльність адвоката у кримінальному процесі за законодавством Японії та Китаю.

Система джерел кримінального процесуального права України як основа надання професійної правничої допомоги. Конституційні гарантії забезпечення права на професійну правничу допомогу. Використання

адвокатом юридичних позицій Конституційного Суду України щодо забезпечення права на професійну правничу допомогу.

Міжнародно-правові стандарти, сформовані для сприяння реалізації права на захист: поняття та класифікація. Міжнародно-правові стандарти, що сприяють здійсненню ефективного захисту захисником. Міжнародно-правові стандарти, що сприяють ефективному захисту, що здійснюється стороною захисту (спільно підозрюваним, обвинуваченим та захисником).

Ефективна професійна правнича допомога в контексті вимог Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та прецедентної практики Європейського суду з прав людини. Практика Європейського суду з прав людини щодо участі адвоката у кримінальному провадженні.

Вітчизняне кримінальне процесуальне законодавство: проблеми нормативного регулювання та тлумачення. Дефекти кримінального процесуального законодавства та засоби їх подолання.

Роль судової практики у розвитку та вдосконаленні кримінального процесуального законодавства щодо процесуальної діяльності адвоката у кримінальному провадженні. Постанови Верховного Суду. Юридичне значення підзаконних та відомчих нормативних актів у кримінальній процесуальній діяльності адвоката.

Загальнотеоретичні положення щодо надання професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні. Поняття «професійна правнича допомога» як законодавча та наукова категорії. Процесуальні форми участі адвоката у кримінальному провадженні, їх сутність та специфіка. Співвідношення понять «адвокат», «адвокатська діяльність», «захист», «захисник», «правозахисна діяльність», «правова допомога», «професійна правнича допомога», «представництво».

Забезпечення права на захист у кримінальному провадженні. Право захищати себе особисто або за допомогою захисника. Забезпечення доступу до професійної правничої допомоги як складової доступу до правосуддя. Надання кваліфікованої юридичної допомоги у кримінальному провадженні

як гарантія забезпечення права підозрюваного, обвинуваченого на справедливий суд.

Професійні права та обов'язки адвоката у кримінальному провадженні. Заборона зловживання адвокатом процесуальними правами. Застосування адвокатом технічних засобів фіксування процесуальних дій у кримінальному провадженні. Гарантії адвокатської діяльності під час надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному судочинстві. Етичні основи адвокатської діяльності та їх застосування у кримінальному провадженні.

Адвокатська таємниця у кримінальному процесі. Кримінальні процесуальні гарантії адвокатської таємниці та механізм їх реалізації у кримінальному провадженні. Адвокатська таємниця у рішеннях Європейського суду з прав людини.

Кримінальні процесуальні документи адвоката: класифікація, функціональне призначення, вимоги, що до них ставляться. Сутність та особливості мотивування адвокатом окремих кримінальних процесуальних документів. Адвокатський запит. Адвокатське дос'є: його зміст, порядок формування, ведення та зберігання.

Захист як вид адвокатської діяльності. Представництво як вид адвокатської діяльності. Захисник як учасник кримінального провадження з боку захисту, функціональна спрямованість його діяльності. Особи, які можуть бути захисниками у кримінальному провадженні. Загальні правила участі захисника у кримінальному провадженні.

Залучення захисника за проханням або згодою підозрюваного, обвинуваченого до участі у кримінальному провадженні. Залучення захисника для здійснення захисту за призначенням. Безоплатна правова допомога (*pro bono*): міжнародний та вітчизняний досвід. Право на безоплатну професійну правничу допомогу у кримінальному процесі. Стандарти якості надання безоплатної вторинної правової допомоги у кримінальному процесі.

Підтвердження повноважень захисника. Договір із захисником. Момент, підстави та порядок допуску до кримінального провадження захисника. Обов'язкова участь захисника. Залучення захисника для проведення окремої процесуальної дії. Відмова від захисника або його заміна. Відвід захисника: підстави, порядок вирішення питання про відвід, наслідки відводу.

Сутність доктрини «сприяння захисту» (*favor defensionis*), її походження та еволюція. Співвідношення доктрини «сприяння захисту» з принципами та інститутами сучасного кримінального процесу. Доктрина «сприяння захисту» у різних правових системах.

Сутність інституту представництва у кримінальному провадженні. Процесуальний статус адвоката-представника потерпілого. Загальні положення участі адвоката-представника потерпілого у кримінальному провадженні. Адвокат як суб'єкт надання професійної правничої допомоги свідку, викривачу. Адвокат-представник юридичної особи, щодо якої здійснюється кримінальне провадження. Представництво адвокатом прав третьої особи, щодо майна якої вирішується питання про арешт. Захист права власності в контексті практики Європейського суду з прав людини. Представництво адвокатом іншої особи, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування.

Модуль 2. Адвокат у досудовому провадженні

Тактика взаємодії захисника із підозрюваним. Процесуальна діяльність адвоката на початку досудового розслідування. Алгоритм дій адвоката при затриманні особи, підозрюваної у вчиненні кримінального правопорушення. Гарантії для осіб, позбавлених волі (в контексті нормативних положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та прецедентної практики Європейського суду з прав людини).

Таймінг як елемент адвокатської техніки у кримінальному провадженні. Тактика взаємодії захисника із підозрюваним: консультування та обговорення лінії захисту як складові ефективного захисту. Проблемні

аспекти вибору моделі побудови стратегії і тактики захисту в кримінальному провадженні. «Активна» та «пасивна» моделі побудови захисту в кримінальному провадженні. Коаліційний та колізійний захист. Поняття конфлікту інтересів. Проблеми вирішення колізії позиції підозрюваного та захисника. Особливості захисту адвокатом двох та більше підозрюваних у кримінальному провадженні.

Особливості участі адвоката в доказуванні у кримінальному провадженні. Адвокатське розслідування. Участь адвоката у збиранні та дослідженні доказів під час досудового розслідування. Застосування адвокатом стандартів доказування у кримінальному провадженні: «достатня підстава», «обґрунтована підозра», «поза розумним сумнівом» тощо. Заявлення клопотань як форма участі захисника у доказуванні.

Особливості надання адвокатом професійної правничої допомоги під час застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення слідчих (розшукових) дій, продовження строку досудового розслідування. Діяльність адвоката під час застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Участь адвоката у судово-контрольному провадженні по розгляду клопотання про обрання, продовження, скасування або зміну запобіжного заходу.

Процесуальна участь адвоката під час проведення слідчих (розшукових) дій. Діяльність адвоката щодо забезпечення дотримання прав та законних інтересів учасників кримінального провадження під час проведення слідчих дій. Залучення захисником експертів на договірних умовах для проведення експертизи, у тому числі обов'язкової. Ініціювання судово-контрольного провадження по залученню експерта. Участь адвоката у процедурі депонування показань на стадії досудового розслідування.

Діяльність адвоката під час розгляду питання щодо продовження строку досудового розслідування. Подання захисником письмових заперечень до клопотання дізнавача, слідчого, прокурора про продовження строку досудового розслідування.

Алгоритм дій захисника під час повідомлення особі про підозру. Участь захисника у процедурі повідомлення про підозру. Оскарження повідомлення про підозру слідчому судді: підстави, строки, процесуальні наслідки.

Ознайомлення адвоката з матеріалами досудового розслідування. Процесуальна діяльність адвоката на етапі закінчення досудового розслідування. Дії адвоката під час закінчення досудового розслідування закриттям кримінального провадження. Дії адвоката при закінченні досудового розслідування звільненням особи від кримінальної відповідальності. Дії адвоката при закінченні досудового розслідування шляхом звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру.

Тактика дій захисника під час ознайомлення з матеріалами досудового розслідування після його завершення. Проблематика визначення «достатнього часу» для ознайомлення з матеріалами кримінального провадження. Обмеження слідчим суддею строку для ознайомлення з матеріалами у порядку ст. 290 КПК.

Відкриття захисником доказів стороні обвинувачення. Стратегія і тактика дій сторони захисту за результатом аналізу та оцінки доказів, зібраних стороною обвинувачення.

Помилки адвоката у досудовому розслідуванні: під час проведення окремих слідчих (розшукових) дій, застосування заходів забезпечення кримінального провадження тощо.

Модуль 3. Адвокат у судовому провадженні

Адвокат у підготовчому провадженні. Процесуальний вплив адвоката на вирішення судом питань у підготовчому судовому засіданні. Підстави та порядок повернення прокурору обвинувального акту, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру. Клопотання адвоката під час підготовчого судового засідання. Відводи учасникам кримінального провадження. Ініціювання захисником питання щодо складання досудової доповіді.

Адвокат у судовому розгляді в суді першої інстанції. Адвокат-представник як суб'єкт надання професійної правничої допомоги потерпілому, свідку, викривачу, третій особі, на майно якої накладено арешт, юридичній особі, щодо якої здійснюється провадження.

Підготовка захисника до судового провадження у першій інстанції. Захист від обвинувачення. Визначення тактики захисту. Узгодження позиції захисника та обвинуваченого. Використання тактичних прийомів захисту в судовому засіданні.

Участь адвоката у визначенні обсягу доказів, що підлягають дослідженню, та порядку їх дослідження. Вступна промова адвоката у судовому провадженні: її зміст, мета, тактичні завдання.

Прояв елементів доктрини «сприяння захисту» у судовому провадженні у першій інстанції. «Сприяння захисту» та презумпція невинуватості, тлумачення сумнівів на користь обвинуваченого. Надання професійної правничої допомоги адвокатом під час зміни обвинувачення, висунення прокурором додаткового обвинувачення під час судового розгляду.

Підготовка адвоката до допиту під час судового розгляду. Основні тактичні прийоми допиту. Види, структура прямого допиту. Підготовка адвоката до перехресного допиту під час судового розгляду. Техніка і тактика перехресного допиту. Тактичні особливості допиту адвокатом обвинуваченого, свідків, потерпілого, експерта.

Процесуальна діяльність адвоката під час дослідження судом доказів. Діяльність адвоката, спрямована на визнання судом доказів неналежними, недопустимими, недостовірними. Недопустимість доказів, отриманих внаслідок істотного порушення прав та свобод людини. Теорія «плодів отруєного дерева».

Участь захисника у судових дебатах. Захисна промова адвоката: поняття та значення. Логічна структура, мова та стиль промови адвоката. Правова культура судової промови адвоката. Репліки адвоката.

Особливості захисту двох та більше обвинувачених у кримінальному провадженні. Особливості захисту у випадках вирішення питання про призначення покарання за сукупністю злочинів.

Помилки адвоката у судовому провадженні у першій інстанції: під час підготовчого провадження, дослідження обставин кримінального провадження на стадії судового розгляду тощо.

Участь адвоката в особливих порядках провадження в суді першої інстанції. Особливості захисту під час розгляду справи в спрощеному порядку щодо кримінальних проступків. Особливості захисту у провадженні в суді присяжних. Особливості аналізу доказів у суді присяжних. Судова промова захисника в суді присяжних.

Адвокат у судовому провадженні з перегляду судових рішень. Конституційне право особи на оскарження судових рішень. Підготовка адвоката до оскарження судових рішень. Методика та тактика оскарження вироків.

Адвокат як суб'єкт права на апеляційне оскарження. Порядок та строки апеляційного оскарження. Участь адвоката під час підготовки та подачі апеляційної скарги. Вимоги до апеляційної скарги адвоката. Право захисника обвинуваченого, представника потерпілого на відмову від апеляційної скарги, її зміну і доповнення під час апеляційного провадження. Участь адвоката в апеляційному провадженні.

Адвокат як суб'єкт права на касаційне оскарження. Порядок та строки касаційного оскарження. Участь адвоката під час підготовки та подачі касаційної скарги. Вимоги до касаційної скарги адвоката. Право захисника засудженого, представника потерпілого на відмову від касаційної скарги, її зміну і доповнення під час апеляційного провадження. Участь адвоката у касаційному провадженні.

Адвокат у провадженні з перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Порядок та строки подання адвокатом заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними

обставинами. Вимоги до заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами. Участь адвоката під час здійснення перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.

Модуль 4. Адвокат в особливих порядках кримінального провадження та під час міжнародного співробітництва

Адвокат в особливих порядках кримінального провадження щодо суб'єктів зі спеціальним статусом. Адвокат у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх. Права адвоката у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх. Обставини, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх. Особливості виклику та допиту неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого. Роль адвоката-захисника у реалізації неповнолітнім підозрюваним чи обвинуваченим права на захист під час обрання запобіжного заходу. Надання адвокатом професійної правничої допомоги при застосуванні примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності.

Адвокат у кримінальному провадженні щодо окремої категорії осіб. Особи, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження. Права адвоката під час повідомлення про підозру. Участь адвоката під час затримання, обрання запобіжного заходу, проведення слідчих (розшукових) щодо окремої категорії осіб.

Адвокат у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Права адвоката під час здійснення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Обставини, що підлягають встановленню під час досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Адвокат-захисник у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру та щодо обмежено осудних осіб.

Адвокат в інших особливих порядках кримінального провадження.
Адвокат у кримінальному провадженні на підставі угод. Угоди у кримінальному провадженні: їх види та загальна характеристика. Особливості надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні на підставі угоди про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим. Особливості надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні на підставі угоди між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості.

Адвокат у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення. Поняття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Особливості участі адвоката у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення.

Адвокат у кримінальному провадженні, яке містить відомості, що становлять державну таємницю. Особливості надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні, яке містить відомості, що становлять державну таємницю. Особливості участі адвоката при проведенні експертизи у кримінальному провадженні, яке містить державну таємницю.

Адвокат у кримінальному провадженні на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні. Особливості участі адвоката у процесуальних діях під час кримінального провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні.

Адвокат під час міжнародного співробітництва у кримінальному

провадженні. Участь адвоката у проведенні процесуальних дій під час надання міжнародної правової допомоги. Надання професійної правничої допомоги під час проведення процесуальних дій і видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиції).

4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять:

- форми організації освітнього процесу: навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи.

- види навчальних занять: лекції, практичні заняття, індивідуальні заняття, консультації.

4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Самостійна робота – вид поза аудиторної роботи навчального характеру, яка спрямована на вивчення програмного матеріалу навчального курсу. Під час самостійної роботи студент має самостійно опрацювати конспекти лекцій, рекомендовану літературу, нормативні акти, матеріали емпіричних досліджень до тем, що виносяться на практичні заняття.

Формами самостійної роботи студентів є: індивідуальна підсумкова письмова робота; доопрацювання матеріалів лекції; робота в інформаційних мережах; наукове повідомлення з вузькоспеціальною проблематикою; підготовка тематичних презентацій; підготовка та публікація наукових статей, тез тощо; розробка схем, таблиць з тем начальної дисципліни; анотування наукових статей і монографій; здійснення аналізу законопроектів та змін законодавства.

Самостійна робота призначена для поглиблення знань студентів із тем, що передбачені навчальною дисципліною.

4.3. Освітні технології та методи навчання

- освітні технології: проблемного навчання, контекстного навчання, студентоцентроване навчання, аудіо-візуальні технології, наукові дискусії, інтерактивні технології, ІТ-технології тощо;

- методи навчання: поєднання словесних, наочних та практичних методів, метод проблемного викладання, прес-конференції, ділові ігри, мозкові штурми, моделювання професійних ситуацій, кейс-метод, метод дискусії, круглий стіл тощо.

4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни

Формами контролю знань студентів є поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль знань студентів включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквиумів.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль									Підсумкова оцінка знань (диференційований залік)
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль № 3		Модуль № 4		Самостійна робота студентів	
п/з	Колоквіум	п/з	Викон-ня тестового завдання	п/з	Викон-ня тестового завдання	п/з	Колоквіум		
max 10	max 10	max 15	max 5	max 15	max 5	max 10	max 10	max 20	max 100

Критерії оцінювання результатів навчання:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 10	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна

		кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Індивідуальна підсумкова письмова робота	Max 20	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела та власні висновки. При захисті продемонстровані глибокі знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	15	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота містить незначні методологічні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	10	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри, але з незначними помилками. Робота містить методологічні та змістовні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, але виникли проблеми з аргументації окремих понять та суджень у роботі, доведеність висновків.
	5	Робота оформлена з помилками та порушеннями кафедральних вимог щодо форми роботи. Робота містить методологічні та змістовні помилки, використано недостатню кількість джерел для обґрунтування дослідження та висновків. При захисті виникли труднощі щодо розкриття змісту теми, наведення аргументів стосовно окремих положень роботи та обґрунтованості і доведеності висновків.
	Min 0	Робота оформлена неналежним чином, без посилання на джерела та містить методологічні помилки. При захисті автор роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію понять та здійснити аналіз інформації. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.
Диференційований залік	100	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової

		літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.
зараховано	90	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	85	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	75	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на запитання за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	70	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на запитання за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	60	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на питання на запитання.
не зараховано	55	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.

		2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.
--	--	---

4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Національні нормативно-правові акти

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28.06.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Про виконання рішень та застосування практики Європейського Суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>.

3. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: затверджена наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 № 114/1042/516/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>.

4. Інструкція про порядок превентивного затримання у районі проведення антитерористичної операції осіб, причетних до терористичної діяльності, та особливого режиму досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції: затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України від 26.08.2014 № 872/88/537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1038-14#Text>.

5. Правила адвокатської етики, затверджені Установчим З'їздом адвокатів України 17.11.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0003418-12#Text>.

6. Про деякі питання здійснення кримінального провадження щодо неповнолітніх: Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 18.07.2013 № 223-1134/0/4-13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1134740-13#Text>.

7. Про деякі питання здійснення слідчим суддею суду першої інстанції судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб під час застосування заходів забезпечення кримінального провадження: Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 05.04.2013 № 223-558/0/4-13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0558740-13#Text>.

8. Про деякі питання порядку застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування та судового провадження відповідно до Кримінального процесуального кодексу України: Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 04.04.2013 № 511-550/0/4-13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0511740-13#Text>.

9. Про деякі питання порядку оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування: Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 09.11.2012 № 1640/0/4-12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1640740-12#Text>.

10. Про судову практику в справах про зняття арешту з майна: Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 03.06.2016 № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005740-16#Text>.

11. Узагальнення Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про практику розгляду скарг на рішення,

дії чи бездіяльність органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування» від 12.01.2017. URL: http://sc.gov.ua/ua/uzagalnennja_sudovoji_praktiki.html.

12. Узагальнення судової практики Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про судову практику застосування судами першої та апеляційної інстанцій процесуального законодавства щодо обрання, продовження запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою» від 19.12.2014. URL: http://sc.gov.ua/ua/uzagalnennja_sudovoji_praktiki.html.

13. Узагальнення судової практики Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про практику вирішення слідчими суддями питань, пов'язаних із слідчими (розшуковими) діями» від 03.06.2016. URL: http://sc.gov.ua/ua/uzagalnennja_sudovoji_praktiki.html.

14. Узагальнення судової практики Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про правові позиції судової палати у кримінальних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ за 2015 рік» від 03.06.2016. URL: http://sc.gov.ua/ua/uzagalnennja_sudovoji_praktiki.html.

15. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011. № 3460-VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>

16. Кримінальний процесуальний кодекс України: 13.04.2012. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

17. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>

Міжнародно-правові акти

1. Висновок № (2013) 16 про відносини між суддями та адвокатами, прийнятий на 14-му пленарному засіданні Консультативної Ради

Європейських Суддів (КРЄС) 13-15 листопада 2013. URL: <http://ki.arbitr.gov.ua/userfiles/KRES%20Vusnovok.pdf>.

2. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства, прийнятий 01.10.1988. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_343#Text.

3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

4. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10.12.1984. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_085.

5. Минимальные стандартные правила Организации Объединенных Наций, касающие отправления правосудия в отношении несовершеннолетних («Пекинские правила») от 29.11.1985. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_211.

6. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043.

7. Мінімальні стандартні правила поводження з в'язнями від 30.08.1955. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_212.

8. Общий Кодекс правил для адвокатов стран Европейского сообщества. *Адвокат*. 1997. №3. С. 115-123.

9. Основні положення про роль адвокатів, прийняті VIII конгресом ООН по запобіганню злочинності 01.08.1990. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_835#Text.

10. Основні принципи, що стосуються ролі юристів, прийняті Восьмим Конгресом ООН 07.09.1990. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_313.

11. Резолюция (75) 11 Комитета Министров Совета Европы «О критериях, регламентирующих разбирательство, проводимое в отсутствие обвиняемого», принята Комитетом Министров от 19.01.1973 на 217-ом заседании Представителей Министров. URL: http://www.echr-base.ru/res75_11.jsp.

12. Резолюция (78) 8 Комитета Министров о юридической помощи и консультациях от 02.03.1978. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_132.

13. Резолюция 43/173 Генеральной Ассамблеи ООН от 09.12.1988 «Свод принципов защиты всех лиц, подвергаемых задержанию или заключению в какой бы то ни было форме». URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_206.

14. Рекомендація № R (2000) 2 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам «Щодо повторного розгляду або поновлення провадження у певних справах на національному рівні після прийняття рішень Європейським судом з прав людини», прийнята Комітетом міністрів на 694-му засіданні заступників міністрів від 19.01.2000. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_175?nreg=994_175&find=1&text=%E7%E0%F9%E8%F2&x=4&y=9#w16.

15. Рекомендація № R (93) 1 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам про ефективний доступ до закону і правосуддя для найбільш вразливих верств населення, ухвалена Комітетом Міністрів Ради Європи на 484 засіданні заступників міністрів 08.01.1993. URL: http://vgsu.arbitr.gov.ua/files/pages/pd07072014_4.pdf.

16. Рекомендація № R (97) 13 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо залякування свідків і прав сторони захисту, ухвалено Комітетом Міністрів Ради Європи на 600 засіданні заступників міністрів 10.09.1997. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/R_97_13_1997_09_10.pdf.

17. Рекомендація Rec (2004) 6 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам «Щодо вдосконалення національних засобів правового захисту», ухвалено на 114-й сесії Комітету міністрів від 12.05.2004. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_718?nreg=994_718&find=1&text=%E7%E0%F5%E8%F1&x=4&y=8#w113.

18. Рекомендація Rec (2005) 9 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо захисту свідків та осіб, які співпрацюють з

правосуддям, ухвалено Комітетом Міністрів Ради Європи на 924 засіданні заступників міністрів 20.04.2005. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/Rec_2005_9_2005_04_20.pdf.

19. Рекомендація Rec (2006) 8 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо допомоги потерпілим від злочинів, ухвалено Комітетом Міністрів Ради Європи на 967 засіданні заступників міністрів 14.06.2006. URL: https://issuu.com/uccg/docs/12_rec_2006__8__of_coe_ukr.

20. Римський статут Міжнародного кримінального суду від 17.07.1998. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_588.

Основна література

1. Адвокатура України: Книга 1. Організація адвокатури (з практимумом): Підручник у двох книгах/ за заг. ред. д.ю.н., проф. заслуженого юриста України С. Я Фурси та к.ю.н. Н. М. Бакаянної. 2-ге вид. доповн. і перероб. Київ: Алерта, 2016. 864 с.

2. Барсук В. М., Зейкан Я. П., Лисак О. М. Стратегія і тактика захисника в кримінальному процесі: практич. посіб. Київ: ФОП Маслаков, 2018. 656 с.

3. Вільчик Т. Б. Конституційне право на правову допомогу адвоката у країнах Європейського Союзу та в Україні: монографія. Харків: Право, 2015. 399 с.

4. Зейкан Я. П., Лисак О. М., Рябець Н. М. Адвокатська техніка (підготовка до процесу і методики переконання). Київ: Дакор, 2020. 618 с.

5. Молдован А. В. Адвокатура України: навч. посіб/ А. В. Молдован, Т. М. Тилик. Київ: Алерта, 2013. 254 с.

6. Моторигіна М. Г. Сторона захисту в судовому провадженні у першій інстанції: монографія/ за науковою редакцією д.ю.н., проф. О. В. Капліної. Харків: Оберіг, 2018. 306 с.

7. Настільна книга адвоката. Участь захисника, адвоката в кримінальному провадженні. Коментар, законодавство, судова практика: практ. посібн. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 600 с.
8. Настільна книга адвоката у кримінальній справі (КПК 2012): 2-ге вид., допов. / Я. Зейкан, С. Сафулько. Київ: ВД Дакор, 2017. 640 с.
9. Руснак Ю. І. Захист у кримінальному процесі за новим Кримінальним процесуальним кодексом України: практ. посіб. Київ: ЦУЛ, 2016. 344 с.
10. Старенький О. С. Кримінальні процесуальні гарантії захисника як суб'єкта доказування у досудовому розслідуванні: теорія та практика: монографія/ за загал. ред. д.ю.н., проф. М. А. Погорецького. Київ: Алерта, 2016. 336 с.
11. Фіолевський Д. П. Адвокатура: підручник. 3-тє вид., випр. і доп. Київ: Алерта, 2014. 624 с.

Додаткова література

1. Александров А. С., Гришін С. П., Зейкан Я. П. Перехресний допит у суді: навч.-практ. посіб. Київ: Алерта, 2014. 528 с.
2. Гловюк І. В. Деякі питання участі адвоката в судово-контрольних провадженнях у досудовому розслідуванні: питання правової визначеності та ефективності право реалізації. *Юридичний вісник*. 2016. №4. С. 180-190. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/8528/26.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
3. Гловюк І. В., Дроздов О. М. Проблемні питання відмови захисника від виконання обов'язків у кримінальному провадженні (аналіз судової практики). *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 1. С. 268-263.

4. Дроздов О. М., Дроздова О. В. Правові позиції Європейського суду з прав людини: аналітичний огляд / за заг. ред. О. М. Дроздова, М. С. Ковтун, В. І. Ковтуна. Харків: Видавничий будинок «Фактор», 2018. 624 с.
5. Дудко О. Помилки адвоката під час проведення допиту на стадії досудового розслідування. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 10. С. 173-178.
6. Ковальчук С. О. Участь сторони захисту у формуванні речових доказів. *Право і суспільство*. 2015. № 3. Ч. 3. С. 182-188.
7. Крицька І. О., Дзюба Я. А. Проблемні питання допуску адвоката до участі у проведенні обшуку. *Вісник пенітенціарної асоціації України*. 2021. № 1 (15). С. 122-132.
8. Методичні рекомендації для адвокатів щодо здійснення захисту, гарантованого державою: Дії захисника під час кримінального провадження в суді першої інстанції. 2014. 70с. URL: https://radako.com.ua/sites/default/files/docs/mp_sudove.pdf
9. Методичні рекомендації для адвокатів щодо здійснення захисту, гарантованого державою: Дії захисника при затриманні особи за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення. Книга перша / І. Вань, А. Вишневський [та ін.]. Х.: Фактор, 2015. 64 с. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/guidelines/guideline-detention-on-suspicion-criminal-offense.pdf>
10. Методичні рекомендації для адвокатів щодо здійснення захисту, гарантованого державою: Дії захисника при вирішенні питання про обрання, продовження, скасування або зміну запобіжного заходу. 2015. 57 с. URL: <https://ulaf.org.ua/wp-content/uploads/2019/08/BPD2.pdf>
11. Моторигіна М. Г. Щодо ролі держави у забезпеченні ефективного захисту у кримінальному провадженні у контексті практики Європейського суду з прав людини. *Актуальні питання вітчизняної юриспруденції*. 2019. № 6. С. 152-157.
12. Моторигіна М. Г. Стандарти здійснення ефективного захисту

захисником у кримінальному провадженні. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2020. Вип. 40. С. 33-39.

13. Тищенко О. І. Зміна запобіжного заходу у кримінальному провадженні: окремі питання. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 5. С. 325-328.

14. Тищенко О. І. Оскарження затримання у кримінальному провадженні: теоретичний та практичний аспект. *Вісник кримінального судочинства*. 2018. № 1. С. 49-58.

15. Туманянц А. Р. Забезпечення прав та законних інтересів особи під час проведення слідчих (розшукових) дій. *Право і суспільство*. 2018. № 3. С. 295-302.

16. Зейкан Я. П. Прямий і перехресний допит в суді: навч.-практ. посіб. К.: Правова єдність. 2017. 368 с.

17. Яновська О. Г. Окремі аспекти порушення права підозрюваного (обвинуваченого) на захист в кримінальному провадженні. *Вісник кримінального судочинства*. 2016. № 2. С. 99-105.

Інтернет-ресурси:

Офіційний веб-портал Судової влади України - <http://court.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Конституційного Суду України - <http://www.ccu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Верховного Суду - https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

Офіційний веб-портал Офісу Генерального прокурора - www.gp.gov.ua/

Офіційний веб-портал Національного антикорупційного бюро України - <https://nabu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Міністерства внутрішніх справ - <https://mvs.gov.ua/uk>

Офіційний веб-портал Єдиного державного реєстру судових рішень
<http://www.reyestr.court.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Європейського суду з прав людини -
<http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>

Офіційний веб-портал газети «Закон і бізнес» - <https://zib.com.ua/>

Офіційний веб-портал Національної асоціації адвокатів України -
<https://unba.org.ua/rau>

Офіційний веб-портал Офісу Ради Європи в Україні
<http://www.coe.kiev.ua>

Офіційний веб-портал Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії
адвокатів - <http://vkdko.org>

Офіційний веб-портал Державного бюро розслідувань -
<https://dbr.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Національної школи суддів України -
<http://nsj.gov.ua/ua/about/>

Офіційний веб-портал Ради адвокатів України - <https://unba.org.ua/rau>

Офіційний веб-портал Наукової бібліотеки НЮУ імені Ярослава
Мудрого - <http://library.nulau.edu.ua/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс
кафедри кримінального процесу. URL:
[http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category
&id=192:kafedra-kriminalnogo-proczesu&Itemid=151](http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=192:kafedra-kriminalnogo-proczesu&Itemid=151)

Додаток 1

Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ЗК – загальні (універсальні) компетентності (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	ПК – предметні компетентності з навчальної дисципліни
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПК1. Знання фундаментальних положень і категоріального апарату сучасного кримінального процесуального права у частині надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні. ПК2. Розуміння сутності методів герменевтики. ПК3. Знання міжнародних стандартів захисту прав людини в кримінальному судочинстві та вміння їх застосовувати у діяльності адвоката. ПК4. Знання та розуміння прецедентної практики Європейського суду з прав людини щодо особливостей застосування статей 3, 5, 6, 8 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, ст. 1 Протоколу № 1 та ст. 1 Протоколу № 12 до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, уміння використовувати правові позиції у правозастосовній діяльності адвоката.
ЗК 4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	ПК5. Знання та розуміння правових позицій Конституційного Суду України з питань кримінального провадження та вміння їх застосовувати у конкретних практичних ситуаціях, які виникають під час надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні. ПК6. Знання та розуміння правових позицій Верховного Суду з питань кримінального провадження та вміння їх застосовувати у конкретних практичних ситуаціях, які виникають під час надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні. ПК7. Знання доктринальних підходів до вирішення проблем, що виникають під час надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні.
ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ПК8. Знання теоретико-методологічних основ доктрини адвокатського

	<p>розслідування та перспектив їх реалізації у діяльності адвоката у кримінальному провадженні.</p> <p>ПК9. Знання принципів здійснення адвокатської діяльності та функціональної спрямованості діяльності адвоката у кримінальному провадженні.</p> <p>ПК10. Знання теорії та практики кримінального процесуального доказування у кримінальному провадженні.</p>
ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.	<p>ПК11. Розуміння процедури кримінального провадження, її особливостей та процесуальних рішень.</p> <p>ПК12. Знання особливостей надання адвокатом правничої допомоги у кримінальному провадженні та здатність виявляти й вирішувати проблеми під час надання професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні.</p>
ЗК 10. Здатність розробляти проекти та управляти ними.	<p>ПК13. Здатність формулювати особисту думку, її аргументувати та доказово репрезентувати.</p> <p>ПК14. Розуміння практично-орієнтованих цілей, тактики та стратегії надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні.</p>
ЗК 1.2. Здатність оцінювати та підтримувати якість результату професійної і соціальної діяльності.	<p>ПК15. Здатність будувати оптимальні моделі взаємодії адвоката з клієнтом з метою надання ефективної правничої допомоги у кримінальному провадженні.</p>
ЗК 1.3. Здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти.	<p>ПК16. Здатність формулювати власну правову позицію, наводити переконливі аргументи, оцінювати докази під час надання професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні.</p> <p>ПК17. Знання алгоритмів дій адвоката в окремих кримінальних процесуальних процедурах.</p>
ЗК 1.4. Здатність здійснювати медіацію в професійній діяльності.	<p>ПК18. Здатність до пошуку оптимальних варіантів розв'язання конфліктних ситуацій на початку досудового розслідування.</p> <p>ПК19. Здатність до пошуку оптимальних варіантів розв'язання конфліктних ситуацій у досудовому провадженні.</p> <p>ПК20. Здатність до пошуку оптимальних варіантів розв'язання конфліктних ситуацій у судовому провадженні.</p> <p>ПК21. Здатність до пошуку оптимальних варіантів розв'язання конфліктних ситуацій у судовому провадженні з перегляду</p>

	<p>судових рішень.</p> <p>ПК22. Здатність до пошуку оптимальних варіантів розв'язання конфліктних ситуацій в особливих порядках кримінального провадження.</p> <p>ПК23. Здатність до пошуку оптимальних варіантів розв'язання конфліктних ситуацій у судово-контрольному провадженні при міжнародному співробітництві під час кримінального провадження.</p> <p>ПК24. Знання технології складання процесуальних документів адвоката в кримінальному провадженні та особливостей мотивування окремих з них в контексті вимог Європейського суду з прав людини.</p>
<p>СК – спеціальні компетентності (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)</p>	
<p>СК 1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.</p>	<p>ПК1. Знання фундаментальних положень і категоріального апарату сучасного кримінального процесуального права у частині надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні.</p> <p>ПК2. Розуміння сутності методів герменевтики.</p>
<p>СК 3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.</p>	<p>ПК3. Знання міжнародних стандартів захисту прав людини в кримінальному судочинстві та вміння їх застосовувати у діяльності адвоката.</p> <p>ПК4. Знання та розуміння прецедентної практики Європейського суду з прав людини щодо особливостей застосування статей 3, 5, 6, 8 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, ст. 1 Протоколу № 1 та ст. 1 Протоколу № 12 до Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, уміння використовувати правові позиції у правозастосовній діяльності адвоката.</p>
<p>СК 5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.</p>	<p>ПК5. Знання та розуміння правових позицій Конституційного Суду України з питань кримінального провадження та вміння їх застосовувати у конкретних практичних ситуаціях, які виникають під час надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні.</p> <p>ПК6. Знання та розуміння правових позицій Верховного Суду з питань кримінального провадження та вміння їх застосовувати у конкретних практичних ситуаціях, які</p>

	<p>виникають під час надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні.</p> <p>ПК7. Знання доктринальних підходів до вирішення проблем, що виникають під час надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні.</p> <p>ПК8. Знання теоретико-методологічних основ доктрини адвокатського розслідування та перспектив їх реалізації в діяльності адвоката в судово-контрольному провадженні під час досудового розслідування.</p>
СК 6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.	<p>ПК9. Знання принципів здійснення адвокатської діяльності та функціональної спрямованості діяльності адвоката у кримінальному провадженні.</p> <p>ПК10. Знання теорії та практики кримінального процесуального доказування у кримінальному провадженні.</p>
СК 7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.	<p>ПК11. Розуміння процедури кримінального провадження, її особливостей та процесуальних рішень.</p> <p>ПК12. Знання особливостей надання адвокатом правничої допомоги у кримінальному провадженні та здатність виявляти й вирішувати проблеми під час надання професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні.</p>
СК 10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.	ПК13. Здатність формулювати особисту думку, її аргументувати та доказово репрезентувати.
СК 11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.	ПК14. Розуміння практично-орієнтованих цілей, тактики та стратегії надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні.
СК 13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.	<p>ПК15. Здатність будувати оптимальні моделі взаємодії адвоката з клієнтом з метою надання ефективної правничої допомоги у кримінальному провадженні.</p> <p>ПК16. Здатність формулювати власну правову позицію, наводити переконливі аргументи, оцінювати докази під час надання професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні.</p>
СК 1.5. Здатність вирішувати колізійні проблеми правового регулювання суспільних відносин.	<p>ПК17. Знання алгоритмів дій адвоката в окремих кримінальних процесуальних процедурах.</p> <p>ПК18. Здатність до пошуку оптимальних варіантів розв'язання конфліктних ситуацій</p>

	<p>на початку досудового розслідування.</p> <p>ПК19. Здатність до пошуку оптимальних варіантів розв'язання конфліктних ситуацій у досудовому провадженні.</p> <p>ПК20. Здатність до пошуку оптимальних варіантів розв'язання конфліктних ситуацій у судовому провадженні.</p> <p>ПК21. Здатність до пошуку оптимальних варіантів розв'язання конфліктних ситуацій у судовому провадженні з перегляду судових рішень.</p> <p>ПК22. Здатність до пошуку оптимальних варіантів розв'язання конфліктних ситуацій в особливих порядках кримінального провадження.</p> <p>ПК23. Здатність до пошуку оптимальних варіантів розв'язання конфліктних ситуацій у судово-контрольному провадженні при міжнародному співробітництві під час кримінального провадження.</p>
<p>СК 1.6. Здатність демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів (правотворчості, законодавчої техніки, техніки створення корпоративних актів, юридичних документів, систематизації юридичних актів, юридичного письма та юридичної термінології тощо).</p>	<p>ПК24. Знання технології складання процесуальних документів адвоката в кримінальному провадженні та особливостей мотивування окремих з них в контексті вимог Європейського суду з прав людини.</p>

Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей

Шифр та назва РН за спеціальністю і / або спеціалізацією	Модуль НД	Шифр та назва РН з навчальної дисципліни
ПРН – результати навчання за спеціальністю /спеціалізацією (обрати результати навчання згідно зі змістом навчальної дисципліни)		Результати навчання з навчальної дисципліни
ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.	№1	РН НД 1.1. Аналізувати природу досудового та судового провадження в системі кримінального процесу. РН НД 1.2. Здатність використовувати прецедентну практику Європейського суду з прав людини, правові позиції Конституційного Суду України, Верховного Суду у контексті надання професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні. РН НД 1.3. Дискутувати зі складних правових проблем застосування міжнародних стандартів захисту прав людини в кримінальному судочинстві.
ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.	№1	РН НД 1.4. Аналізувати методологічні аспекти теорії та практики кримінального процесуального доказування у кримінальному провадженні. РН НД 1.5. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію при вирішенні проблем, що виникають під час надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні.
ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.	№ 1	РН НД 1.6. Застосовувати доктринальні підходи під час надання адвокатом професійної правничої допомоги у кримінальному провадженні. РН НД 1.7. Демонструвати знання та розуміння прикладних аспектів правової герменевтики.
ПРН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.	№ 2	РН НД 2.1. Інтегрувати знання про мету, тактику та стратегію надання адвокатом професійної правничої допомоги під час досудового розслідування у кримінальному провадженні. РН НД 2.2. Демонструвати навички використання інформаційних технологій і баз даних під час надання адвокатом професійної

		правничої допомоги у кримінальному провадженні.
ПРН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.	№ 2	РН НД 2.3 Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні доктринальні підходи для вдосконалення кримінального процесуального законодавства.
ПРН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.	№ 2	РН НД 2.4. Демонструвати знання напрямів процесуальної діяльності слідчого, прокурора, слідчого судді під час досудового розслідування в кореляції із знаннями щодо процесуальних форм участі та процесуальних прав адвоката у кримінальному провадженні на стадії досудового розслідування. РН НД 2.5. Аналізувати типові процесуальні ситуації, що виникають при наданні адвокатом професійної правничої допомоги у досудовому провадженні. РН НД 2.6. Алгоритмізувати порядок окремих процесуальних процедур у межах досудового провадження.
ПРН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.	№ 3	РН НД 3.1. Демонструвати вміння опонувати, наводити переконливі аргументи, формулювати власну правову позицію в контексті надання професійної правової допомоги у судовому провадженні. РН НД 3.2. Демонструвати знання технології складання процесуальних документів у межах надання адвокатом професійної правничої у кримінальному провадженні. РН НД 3.3. Демонструвати знання процедури перегляду судових рішень.
ПРН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.	№ 3	РН НД 3.4. Здатність застосовувати знання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій при наданні адвокатом професійної правничої допомоги у судовому провадженні. РНС НД 3.5. Здатність здійснювати моніторинг інновацій у криміналістичній діяльності та продукувати ідеї щодо їх використання у кримінальному провадженні. РНС НД 3.6. Демонструвати навички роботи з електронним документом та електронними реєстрами баз даних при наданні адвокатом професійної правничої допомоги у судовому провадженні.

ПРН 1.1. Визначати індикатори якості й ефективності юридичної практики.	№ 3	РН НД 3.7. Здійснювати правовий комплаєнс в межах професійних обов'язків. РН НД 3.8. Визначати індикатори якості й ефективності надання адвокатом професійної правничої допомоги у судовому провадженні.
ПРН 1.5. Демонструвати знання та розуміння механізму подолання правових колізій в правозастосовній практиці.	№ 4	РН НД 4.1. Здатність аналізувати обумовленість девіацій при наданні адвокатом професійної правничої допомоги в особливих порядках кримінального провадження.
ПРН 1.6. Демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів в дискурсі правової епістемології та юридичної практики.	№ 4	РН НД 4.2. Демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів у дискурсі правової епістемології та юридичної практики. РН НД 4.3. Розробляти алгоритми надання адвокатом професійної правничої допомоги в особливих порядках кримінального провадження. РН НД 4.4. Демонструвати знання щодо особливостей процесуального порядку надання професійної правничої допомоги під час міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні.

Додаток 3

Матриця зв'язків модулів навчальної дисципліни, результатів навчання та предметних компетентностей у програмі навчальної дисципліни

Результати навчання за навчальною дисципліною / модулями	П К 1	П К 2	П К 3	П К 4	П К 5	П К 6	П К 7	П К 8	П К 9	П К 10	П К 11	П К 12	П К 13	П К 14	П К 15	П К 16	П К 17	П К 18	П К 19	П К 20	П К 21	П К 22	П К 23	П К 24	
Адвокат у кримінальному провадженні /Модуль 1																									
РН НД 1.1.	•				•	•				•								•	•	•					
РН НД 1.2.				•	•	•																			•
РН НД 1.3.	•		•																						
РН НД 1.4.	•							•		•															
РН НД 1.5.	•											•					•								
РН НД 1.6.	•						•										•								
РН НД 1.7.		•																							
Адвокат у кримінальному провадженні / Модуль 2																									
РН НД 2.1.									•					•				•	•						
РН НД 2.2.																			•						
РН НД 2.3.	•																								
РН НД 2.4.											•									•					
РН НД 2.5.												•			•		•	•	•						
РН НД 2.6.											•						•	•	•						
Адвокат у кримінальному провадженні /Модуль 3																									
РН НД 3.1.												•	•			•				•					
РН НД 3.2.												•					•			•	•		•	•	
РН НД 3.3.											•										•				
РН НД 3.4.																				•					
РН НД 3.5.																				•					
РН НД 3.6.																				•	•				
РН НД 3.7.															•										
РН НД 3.8.																				•					

